

SKYDDSFÖRESKRIFTER FÖR LUNDA VATTENTÄKT

Beslut i kommunfullmäktige 2008-04-24

SKYDDSFÖRESKRIFTER

Förklaring av begrepp

Med hantering menas verksamhet eller åtgärd som utgörs av tillverkning, bearbetning, behandling, förpackning, förvaring, transport, användning, omhändertagande, destruktion, konvertering, saluförande, överlåtelse och därmed jämförbara förfaranden (14 kap 4 § miljöbalken).

Miljöfarlig verksamhet används i enlighet med definition i 9 kap 1 § miljöbalken.

Transport av farligt gods används i enlighet med definition i 1 och 2 §§ lag om transport av farligt gods (1982:821).

Avfall används i enlighet med definition i 15 kap 1 § miljöbalken.

Avloppsvatten används i enlighet med definition i 9 kap 2 § miljöbalken.

Med kemiskt bekämpningsmedel avses en bioteknisk produkt som är avsedd att förebygga eller motverka att djur, växter eller mikroorganismer, däribland virus, förorsakar skada eller olägenhet för människors hälsa eller skada på egendom. Med dessa medel avses inte ättiksprit, såpvatten etc.

Med biologiskt bekämpningsmedel avses en bioteknisk organism som framställts för att förebygga eller motverka att djur, växter eller mikroorganismer, däribland virus, förorsakar skada eller olägenhet för människors hälsa eller skada på egendom (14 kap miljöbalken). Planter behandlade med bekämpningsmedel i väntan på utplantering kan betraktas som punktbehandling enligt 17 § NFS 1997:2.

1 § Vattentäktsszon

Inom brunnsområdet får endast vattentäktsverksamhet bedrivas. Området får endast disponeras av vattentäktens huvudman och det skall vara inhägnat. Brunnar skall vara överbyggda och låsta.

2 § Nyttjande av brunnsanläggningar

Primär skyddszon

Ny anläggning av brunn för vattentäkts- och energiändamål får ej göras utan tillstånd från miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Brunnar nedförda i grundvattenförande lager får endast användas för vattentäkts- och energiändamål. Brunnar där det är risk för ytvattennedträngning skall läggas igen eller tätas.

Sekundär skyddszon

Ny anläggning av brunn för vattentäkts- och energiändamål ska anmälas till miljö- och hälsoskyddsnämnden.

3 § Petroleumprodukter**Primär skyddszon**

Hantering av petroleumprodukter får inte förekomma annat än för att försörja bostads- och jordbruksfastigheter samt skogs- och jordbruksmaskiner och fordon med olja. För oljeförsörjning för befintlig bostadsfastighet får lagring av olja ske efter anmälan till miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Sekundär skyddszon

Hantering av petroleumprodukter annat än för att försörja bostads- och jordbruksfastigheter samt skogs- och jordbruksmaskiner och fordon med olja erfordrar tillstånd från miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Primär och sekundär skyddszon

Uppställningsplatsen för förvaringstankar och stationära förbränningsmotorer skall vara hårdgjord och tät alternativt tätgjord så att hela den lagrade volymen kan samlas upp och förhindras tränga ned i marken vid läckage.

För hanteringen skall iakttas Naturvårdsverkets föreskrifter rörande skydd mot mark- och vattenförorening vid lagring av brandfarliga vätskor (NFS 2003:24).

Övergångsbestämmelser

För befintliga förvaringstankar och förbränningsmotorer börjar föreskrifterna i § 3 att gälla från den 1 januari 2009, då det krävs att erforderliga skyddsanordningar skall vara installerade. Vid nyanläggningar gäller skyddsföreskrifterna från det datum de träder i kraft.

4 § Jordbruk och djurhållning**Primär och sekundär skyddszon**

Nyetabletering av, och väsentlig utökning av befintligt jordbruk för kommersiell odling och djurhållning kräver tillstånd från miljö- och hälsoskyddsnämnden.

För jordbruk och djurhållning skall iakttas vad som gäller enligt Jordbruksverkets föreskrifter, t ex SJVFS 2003:66 *Föreskrifter om ändring i Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1999:79) om miljöhänsyn i jordbruket*.

5 § Upplag av timmer, ved och liknande**Primär skyddszon**

Permanent upplag, från flera avverkningssäsonger, av bark, grot (grenar och toppar) och timmer får inte förekomma.

För tillfälliga upplag >80 m³ sk (skogskubikmeter¹) skall tillstånd sökas från miljö- och hälsoskyddsnämnden. Med tillfällig menas högst en avverkningssäsong.

Upplag avsett för uppvärmning av enbostadshus motsvarande en årsförbrukning omfattas inte av anmälan eller tillstånds- eller anmälningsplikt.

Sekundär skyddszon

Permanent upplag av bark, grot och timmer får inte förekomma utan tillstånd från miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Tillfälliga upplag av bark, grot och timmer från en avverkningssäsong får förekomma. Anmälan av plats för upplag ska göras till miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Upplag avsett för uppvärmning av enbostadshus motsvarande en årsförbrukning omfattas inte av anmälan eller tillstånds- eller anmälningsplikt.

6 § Bekämpningsmedel och växtnäringsämnen

Primär skyddszon

Yrkesmässig hantering av kemiska bekämpningsmedel, biologiska bekämpningsmedel och växtnäringsämnen (t ex naturgödsel, handelsgödsel och avloppsslam) får inte förekomma utan tillstånd från miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Sekundär skyddszon

Yrkesmässig hantering av kemiska bekämpningsmedel, biologiska bekämpningsmedel och växtnäringsämnen (t ex naturgödsel, handelsgödsel och avloppsslam) får inte förekomma utan tillstånd från miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Övergångsbestämmelser

Tillståndsplikt gäller från och med växtsäsongen 2009.

7 § Avledning av hushållspillvatten, dagvatten samt hantering av avfall

Primär och sekundär skyddszon

Befintliga anläggningar för avledning av hushållspillvatten, dagvatten, avledning till marken och för hantering av avfall får förekomma i den omfattning och med den utformning de har då dessa föreskrifter träder i kraft under förutsättning att de inte strider mot bestämmelser i gällande miljölagstiftning.

Nyetablering av avloppsanläggningar för hushållspillvatten och annat avloppsvatten samt avledning till marken, diken eller vattenområden får inte ske.

Tillfälliga eller permanenta upplag av avfall eller massor med okänd status får inte förekomma.

¹ Måttet innefattar trädets hela stamvolym ovanför normal stubbhöjd vilket innebär att såväl topp som bark medräknas. Dock ingår ej grenar, stubbar eller rötter.

8 § Miljöfarlig verksamhet

Primär skyddszon

Befintliga anläggningar omfattande miljöfarlig verksamhet får förekomma i den omfattning och med den utformning de har då dessa föreskrifter träder i kraft under förutsättning att de inte strider mot bestämmelser i gällande miljölagstiftning.

Verksamhet som innebär risk för förorening av yt- och grundvatten får inte etableras. Nyetablering av miljöfarlig verksamhet får inte ske utan tillstånd från miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Sekundär skyddszon

Befintliga anläggningar omfattande miljöfarlig verksamhet får förekomma i den omfattning och med den utformning de har då dessa föreskrifter träder i kraft under förutsättning att de inte strider mot bestämmelser i gällande miljölagstiftning.

Ny anmälningspliktig miljöfarlig verksamhet får inte förekomma utan tillstånd från miljö- och hälsoskyddsnämnden.

9 § Tåktverksamhet, schaktarbeten och muddring

Primär skyddszon

Anläggande av materialtåkt i jord och berg får ej ske. För husbehovståkt erfordras tillstånd från miljö- och hälsoskyddsnämnden.

För omfattande schakt- och utfyllnadsarbeten, pålning, spontning och underjordsarbete, t ex i samband med vägbyggen och djupa grundläggningsarbeten krävs tillstånd från miljö- och hälsoskyddsnämnden. Tillstånd krävs inte för mindre anläggnings- och underhållsarbeten inom tomtmark och för mindre underhållsarbeten av el- och teleledningar. Tillstånd krävs inte för dikesrensning.

Sekundär skyddszon

Anläggande av materialtåkt i jord och berg får ej ske. För husbehovståkt erfordras tillstånd från miljö- och hälsoskyddsnämnden.

För omfattande schakt- och utfyllnadsarbeten, pålning, spontning och underjordsarbete, t ex i samband med vägbyggen och djupa grundläggningsarbeten, som kan påverka grundvattentillgång/kvalitet krävs tillstånd från miljö- och hälsoskyddsnämnden.

10 § Transport av farligt gods

Primär och sekundär skyddszon

Genomgående transport av farligt gods får inte förekomma annat än på anvisade vägar för farligt gods enligt Räddningsverkets vägatlas för transport av farligt gods. Undantag är transporter till fastigheter inom skyddszonerna.

Formellt utgör farligt gods sådana ämnen och föremål vars transport är reglerad i ADR och RID.

11 § Vaghållning**Primär skyddszon**

Befintliga och nya upplag samt tillverkning av asfalt, oljegrus eller vägsalt får inte förekomma.

Belägningsarbete på väg utöver underhåll av befintliga asfaltbeläggningar får inte ske utan anmälan till miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Användning av kemiska bekämpningsmedel vid underhåll av vägområdet får inte förekomma.

Upplag av snö som kan hänföras till normal plogning/snöröjning av förbipasserande plogbilar får förekomma inom aktuell skyddszon. Upplag av snö från trafikerade ytor i områden utanför den aktuella skyddszonen får inte förekomma.

För spridning av vägsalt krävs tillstånd från miljö- och hälsoskyddsnämnden. Tillstånd kan beviljas för en eller flera vintersäsonger.

Sekundär skyddszon

Befintliga och nya upplag eller tillverkning av asfalt, oljegrus eller vägsalt får ej förekomma.

12 § Fordonstvätt**Primär skyddszon**

Fordonstvätt med avfettningsmedel eller liknande produkter får inte förekomma.

13 § Energianläggningar**Primär och sekundär skyddszon**

Anläggningar för utvinning eller lagring av värme eller kyla ur mark, ytvatten eller grundvattnen får inte etableras utan tillstånd från miljö- och hälsoskyddsnämnden.

14 § Allmänna bestämmelser**a) Vid olycka**

Olyckshändelse, spill eller läckage, som utgör risk för vattenförorening skall omgående anmälas av den som orsakat tillbudet eller fått kännedom om tillbudet. Detta framgår av 38-39 §§ räddningstjänstlagen och 70 § räddningstjänstförordningen. Inträffade olyckor skall omedelbart rapporteras genom alarmering på telefonnummer 112 till räddningstjänsten. Anmälan skall göras till miljö- och hälsoskyddsnämnden.

b) Skyltning

Huvudmannen för vattentäkten skall tillse att informationsskyltar finns uppsatta på väl synlig plats invid vägar, som leder in i eller genom skyddsområdet. Kommunen ansvarar för att vattenskyddsområdet utmärks med skyltar.

För uppsättande av skyltar för utmärkning av vattenskyddsområdet, inom ett avstånd av 50 m från vägområdet, krävs enligt 46 § väglagen länsstyrelsens tillstånd. Inom vägområdet krävs tillstånd av väghållningsmyndighet enligt 43 § väglagen.

Det är lämpligt att huvudmannen regelbundet informerar samtliga fastighetsägare och brukare inom skyddsområdet om här meddelade föreskrifter.

c) Dispensmöjligheter

Om särskilda skäl föreligger kan miljö- och hälsoskyddsnämnden medge dispens från ovan meddelade föreskrifter enligt 7 kap 22 § miljöbalken. Nämnden medger dispens efter att ha hört berörda kommunala myndigheter. I samband med sådan prövning kan nämnden föreskriva de särskilda villkor som anses erforderliga för att undvika vattenförorening (16 kap 2 § MB). Dispens får, enligt 7 kap 26 § miljöbalken, meddelas endast om det är förenligt med föreskrifternas syfte.

d) Överträdelse och påföljd

Överträdelse av skyddsbestämmelserna kan medföra ansvar enligt 29 kap 8 § miljöbalken (1998:808).

Allmänna upplysningar till skyddsföreskrifterna

Tillsynsmyndighet

Sigtuna kommuns miljö- och hälsoskyddsnämnd är tillsynsmyndighet för vattenskyddsområdet med tillhörande skyddsföreskrifter.

I det fall **tillstånd** krävs enligt 7 kap miljöbalken, får detta medges av miljö- och hälsoskyddsnämnden. Som förutsättning för tillstånd gäller att det kan visas att verksamheten kan utföras utan risk för skada för grundvattenförekomsten. I de fall **anmälan** krävs görs detta till miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Tillstånd enligt dessa skyddsföreskrifter krävs inte om verksamheten tillståndsprövas enligt miljöbalken kap 9 (miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd), kap 11 (vattenverksamhet) eller kap 12 (täkter, jordbruk och annan verksamhet) eller förordning utfärdad med stöd av miljöbalken.

Hänsynsregler

I 2 kapitlet miljöbalken finns allmänna hänsynsregler som bl a innebär att alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidtar en åtgärd skall skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till åtgärdens eller verksamhetens art och omfattning för att skydda hälsa och miljö mot skada och olägenhet. Dessutom skall en verksamhetsutövare utföra de skyddsåtgärder, iakttä de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Detta innebär att om en yt- eller grundvattentillgång utnyttjas eller kan antas komma att utnyttjas för vattentäkt, är alla som vill bedriva sådan verksamhet eller vidta sådana åtgärder i vatten eller på land som kan skada vattentillgången, skyldiga att skaffa sig tillräcklig kunskap och vidta de skyddsåtgärder, tåla de begränsningar av verk-

samheten och iaktta de försiktighetsmått i övrigt som skäligen kan fordras för att förebygga eller avhjälpa skadan.

Övrig samt ny lagstiftning

Utöver tillstånd eller dispens enligt föreskrifterna i detta beslut kan det krävas prövning enligt annan lagstiftning. Ny lagstiftning eller bestämmelser enligt förordningar, som fastställts efter beslutsdatum och som utökar skyldigheterna inom här aktuellt skyddsområde, gäller utöver här meddelade föreskrifter.

Beredskap

Beredskapsplan för sanering vid akut föroreningsrisk bör upprättas av vattentäktens huvudman dvs. kommunen senast två år efter det att dessa föreskrifter fastställts.

Ersättning

Eventuell ersättning för intrång i pågående markanvändning m m, regleras enligt 31 kap 4 § miljöbalken. Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet kan ha rätt till ersättning om föreskrift för vattenskyddsområde innebär att pågående markanvändning avsevärt försvåras. Detsamma gäller om mark tas i anspråk. Ersättning utgår dock inte för den "förlust" som beror på att förväntningar om ändring i markens användningssätt inte kan infrias på grund av skyddsföreskrift.

Talan om ersättning avgörs i första hand vid direkta förhandlingar med vattentäktens huvudman och i andra hand i miljödomstolen.

Generella bestämmelser

Bekämpningsmedel

I Naturvårdsverkets författningssamling, NFS 1997:2 (14 §), finns föreskrifter om användningen av bekämpningsmedel inom vattenskyddsområde. Bestämmelsen innebär att den som yrkesmässigt vill använda bekämpningsmedel inom vattenskyddsområde måste ansöka om tillstånd för detta hos miljö- och hälsoskyddsnämnden. Nämnden skall sedan utifrån erforderligt beslutsunderlag avgöra om tillstånd kan medges eller inte och meddela villkor för tillståndet.

Generella bestämmelser om spridning och hantering av kemiska och biologiska bekämpningsmedel finns i Miljöbalken (SFS 1998:808), förordningen om bekämpningsmedel (SFS 1998:947) samt i förordningen om biocidprodukter (SFS 2000:338). Lämpliga skyddsavstånd vid spridning anges i Naturvårdsverkets allmänna råd 97:3.

Vägledning till kommunen för tillståndsprövning rörande bekämpningsmedel, ges i Naturvårdsverkets författningssamling, NFS 2000:7.

Djurhållning och växtnäringsämnen

Lagring av stallgödsel skall utföras på så sätt att kraven uppfylls vad gäller miljöhänsyn i jordbruket (SFS 1998:915) samt Jordbruksverkets föreskrifter (2005:1, 2005:74, 2004:62, 2003:66).

Petroleumprodukter, hantering av brandfarliga vätskor

I Naturvårdsverkets "föreskrifter och allmänna råd", 2004:4, om skydd mot mark- och vattenföroreningar vid lagring av brandfarliga vätskor och NFS 2003:24, ställs särskilda krav inom vattenskyddsområde. Det innebär bl a att ytor, på vilka brandfarliga vätskor hanteras, skall utformas på ett sådant sätt att spill och läckage kan insamlas och omhändertas. Vidare skall informationsskylt om vattenskyddsområde vara uppsatt vid påfyllningsrör för tank inom vattenskyddsområde. Cistern eller lösa behållare för en sammanlagd lagrad volym som är större än 250 liter skall ha sekundärt skydd. Detta gäller dock inte cistern som är belägen i pannrum eller motsvarande i bostadshus och som är under regelbunden uppsikt.

Transport av farligt gods

Länsstyrelsen har i särskilt beslut rekommenderat vissa vägar för transport av farligt gods. I berört område är väg 273 en rekommenderad väg för transporter med farligt gods.

Avledning av avloppsvatten, dagvatten samt hantering av avfall och upplag

För deponering av avfall gäller SFS 2001:512 som bl a syftar till att förebygga och minska negativ effekter av deponering av avfall på yt- och grundvatten.

Täktverksamhet och schaktningsarbeten

Täktverksamhet omfattas av miljöbalken 12 kap samt förordningen (1998:904) om täkter och anmälan för samråd.

Beskrivning av vattentäkten

Lunda vattentäkt omfattar en produktionsbrunn belägen i Albano, intill väg 273. Brunnen, som utfördes 1991, är borrarad ned till ca 65 m djup i en vattenförande sprickzon i berggrunden.

Gränsen för vattenskyddsområdet sammanfaller i stora drag med ytvattendelaren för området. De primära och sekundära skyddszonerna är anpassad till sprickzonens bedömda utsträckning i nord-sydlig riktning och möjlig infiltration via sand- och moränlager i markytan. Utbredningen av föreslagna skyddszoner framgår av tillhörande karta.

Redogörelse för ärendet

Sigtuna kommun har under åren 2004-2007 utarbetat ett förslag till vattenskyddsområde med föreskrifter för grundvattentäkt i Lunda i Sigtuna kommun.

Fastighetsägare inom det föreslagna skyddsområdet och remissinstanser gavs under september månad år 2006 möjlighet att yttra sig över förslaget till skyddsområde och skyddsföreskrifter.

Sigtuna kommun har tagit del av inkomna yttranden och i viss mån reviderat skyddsområdets omfattning och skyddsföreskrifterna.

Kommunfullmäktige anser att vattenskyddsområdet och de föreslagna skyddsföreskrifterna kan fastställas.

Beslutet gäller enligt 7 kap 22 § miljöbalken omedelbart även om det överklagas. Beslutet kungörs i ortstidningar i Sigtuna kommun. Kostnader för kungörandet betalas av sökanden. Delgivning av beslutet anses ha skett genom annons i ortspressen.

Handlingarna i ärendet finns tillgängliga hos länsstyrelsen, Hantverkargatan 29, 104 22 Stockholm, och hos Sigtuna kommun, Södergatan 20, 195 85 Märsta. I handläggningen av ärendet har medverkat stadsbyggnadskontoret och miljö- och hälsoskyddskontoret i Sigtuna kommun.

Skäl för beslutet

Grundvatten av god kvalitet är ett nationellt miljömål. Miljömålet innebär att grundvattnets kvalitet inte får påverkas av mänskliga aktiviteter såsom markanvändning, tillförsel av föroreningar m m och att mänsklig påverkan inte sänker grundvattennivån så att tillgång och kvalitet försämras. Grundvattenförande formationer av vikt för vattenförsörjningen skall ha ett långsiktigt skydd mot exploatering som begränsar användningen av vattnet.

För Lunda vattentäkt har tidigare varken funnits skyddsområde eller skyddsföreskrifter. Eftersom vattentäkten kommer att utnyttjas under överskådlig tid har beslut om skyddsområde och skyddsföreskrifter tagits. Syftet är att säkerställa ett tillräckligt gott skydd för Lunda vattentäkt så att råvattentillgången säkras i ett långsiktigt perspektiv för anslutna fastigheter i området.

Skyddsföreskrifterna riktar sig till alla som bedriver verksamhet inom skyddsområdet. Skyddsområdet redovisas på bilagd karta och det består av brunnsområde och primär och sekundär skyddszon. Föreskrifterna är även ett underlag för kommunens tillsyn och skydd av vattentillgången.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas till länsstyrelsen. Överklagandet skall ha inkommit till länsstyrelsen senast 3 v efter att beslutet kungjorts sista gången i ortstidningen Sigtunabygden.

Bilagor:

Skyddsområde för Lunda vattentäkt